9/14

1.09

Vers Manuscrits -- de qui ?

sur l'entrée à Madrid 1808

Murat -

le prince Bonaparte etc.

et bien d'autres : sur Napoléon III

assassins de Belate -

etc. -

Grande partie de pelote entre les Biscayens et les Navarrais dans la ville d'Irun

1°

Buruilceo hilaren hogoita bian
Pilota yoco handibat Irungo hirian
Banderac atheraric ya modo berrian
Urac jokatu dire estatu handian.

2

Bota içan cituzten bi lançara fuego
Sinificatcen çuten ez cirela guehiago
Probenciar horiec akoleean bero
Hec ustia galtc Nafarrari bego.

3

Abiatu cenian Michico sakian
Probenciarrac cauden bida handitaluan
Sarac sta pihaca barreren artian
Kacheorenbat guertatu caye bitartian

Armendarizteck Zaka bicico pilota
Ospitale guinera kuriolac bota
Passo gualdi[illegible] ceren eleke hura yotsa
Nafarrac alcaman dute idorrian flotas

5

Edocki eguin ducu Michico gathia
Nafarlarrekhin alde, cinetan astia
Heyen desira cen cahetic nahastia
Mano mano neke da horri irabastia

6

Yakin içan balute hec nor cen Michico
Nafartarrekhin alde etcuten utcico

Sekulan etçayote pena hura ahantceco
Hura aberastu da ya bere bicico

7

Pedro Eliçondocoren seme huriala
Mutil huriossa da plaçacotz leyala
Pilota cabaltcen du hare beharbeçala
Irunen irabaci du partida erriala

8

Pachicu guarda çuten Nafartarrec lagun
Mutil huriossa da conserba deçagun
Harcen çuen pilota yotcen çuen t urrun
Presentcia hutsarekin ondratu du Irun

9

Bethi laudatuco dut nic Anduraïndarra
Cinez emaiten dio pilotari indarra
Ecin eguin diteke halacoaz para
Hura ona da bainan hobia Nafarra.

10

Musikeruac çoacin bidian hasiac
Burlatceco intenciotz Nafartar guciac
Gu ere amac eguinac Jaincoari gracia
Orai conta beçate hango irabacia

11

Cembait urhe bacagon gorderic çokuan
Orai aguertu dire pilota yocoan
Irabaci dutenac ez daude ukuan
Cembait baliatu dire Probenciakuan

12

Despeidan paratcen dut ofensa oridena
Niore ez ahal du hartuco persu hautaz pena
Orai abiadura ez dut bada lehena
Fama gucia dago Nafartarrena.

1o

Cantoregnuac berriric aphirilian emanic
Berri segur yin içan çaiku paper finian emanic
Paper finian emanic eta cacheta belchez loturic

2o

Elichaldeco anderegayac aditu çuenian berria
Hamabortz egunez egon içan cen ohian eri yarria
Aïratcerat utci cuela escuan çarocan choria

3o

Hala etche noblia Itxasso Elichaldia
Harat yaün eguin beharra cen Mulinenecoprimia
Contrebandan galdu ez balu bere libertatia

4o

Elichaldeco anderegayac aditurie berria
Itxassustan yuan behar cela Mulinenecoprimia
Dihurutan galdeguin çuen yaün haren libertatia

5o

Içan du errepostua ez baïcen sobera eztia
Urrez bethia içanic ere Itxasso Elichaldia
Ez leçaqueyela ardiets galdeiten duen gracia

6o

Elichaldeco arrosac balinbalaqui fransesa
Empeadoriaren mintzatceco bera baluque irritsa
Bayonan eros baileçaque harat yuaiteco carrossa

7

Unteiac eder du betha çaldiac ere baicela
Mulin primu ibili behar cen cabalier bat beçala
Portamantuan izkiriaturic Elichaldeco yaun cela

8.°

Cartuchac eder zacuan beren balac muturrian
Mulin becen guiçon urosie ez cen içanen frantcian
Arrastatu ez balute Zarresorhoco portuan

N° 1. 11 Assassins de Bellate. — Quatre frères, employés sous le titre de guardianas, pour veiller à la sûreté des voyageurs dans la traversée de la montagne de Bellate, les jetaient dans un gouffre après les avoir dévalisés.

---

1 Gauça hatsi dalarazan zu behar dut hasi,
Comedora asco ez dela ez dagon ikhusi,
Encargatu naucnac orai ta a [illegible],
Vaganotzu bataz ezlen galeraz,
Hoyen berathuen hala aitzla zurez.

2 Ni arthe complatu due asian gadala,
Vale parzegeiaz ta, asti beldur da,
adoticn bahu banuen galdu elastela,
Berdu berri bekuit hurala ni pala,
Orai hain behar dut erraitzen naiela.

3 Semelamaitzhu eca deula barbura,
Precoutzaun gauenac erhitzen afalgara,
Cau Jose Lecoasia ez gaitzala bana para,
Cellegatu gabetuna laudian haztara,
Egun hartan ekuz ta arrabiau para.

4 Anaytzuria ta barrena gazanau gareat,
Gulez pacatu queu Cambat erdera,
Cellegatu ceuian guero ascalera,
Conbulu enew ehaitzu ta hau gaygu beta,
hara egun haztaco guzanau galera.

5 Bat erdauze hala eu, guero bezarruari,
Cerda agylaun zarzan ta trazata hari,
Bauncabat burztea ta gaygu erori,
Vagoara gueldita eu bera anagari,
Ah! eu coutzalia behatz, alteltagarri.

6 Viza galdu eta, guero eu huragarrena,
Manifestatzen eben hastimarat guehiena,
Estoeuaz guikti eguna, guero edu pena,
Vaula Jeutzi afemarak ordena,
Cutu eleliso du muneduau chehar dena

Lungarrena guancen gucien atzian
Jesus escatcen cuen corden paratcian,
7 Sabbe bat errecatceco hartaz orroitcian,
hala agundu cuen hare heriotcian,
asco pena cuela bere bihotcian.

Haimbertce beldur gabe Jendiac bellsten
Uste dut passantcia goste hartu duten,
8 Bertceren ontassunac hari ciren jaten
Pessalumbreria boucen ez cuten emaiten,
Pepec des-cansu ona paratu du aurkhen.

Heyen pensamendua bethi maltadean,
Ez dirade ibili crueldatian?
9 Hil eta arrobatu diturte bidian,
Nola eganaz lo mismo gaubean,
Ongui paratu diturte guero arcabean.

Gaizki eguin batuten heyec mundu huntan,
Paracilu eturten asken egunetan,
Baldin porcia cassu bulubadire beharretan,
10 Bekhe corren pagatcen purgatorioetan,
Errecatu deçagun hekien faboretan.

Heyen etchoac cauden ungui fregatuac,
crueldidade handian arren gastigatuac,
Lautarican biga escuac articatuac,
11 Seigarriac ciren heyen becatuac,
Hamar lekutan daude puscac paratuac.

Hamar manamenduec aguncen dutena,
Yainco bat adora da principalena,
12 Juramenturic gabe guero bigarrena,
obligatu deniau encun meca bana
Errespetua iduki aita eta ama gana.

Guero borti garrenean ihor ez hilcera,
lohikeria utz eta hain gutu ebastera,
13. falso testimonioriquan nehorri ez alchacera,
ez desira bertceren senhar edo emaztea
hori da manamenduen ongui guardatcea.

12 1.9

N°. 3 Grande partie de paume à St. Palais entre les Labourdins et les Bas-Navarrais – Açons et Percain principaux joueurs, le premier natif de Cambo et le second des Aldudes.

Amicuccen duçu Donapaleyo,
Hango ezbada hurbilda narrago,
1. Aldadarrac eta hainitz guehiago,
Handic hassi luçu diru garrago.

Agur adiskidia nora joaiten cira,
Donapaleyora nuke chedia,
2. Urregno bat sacolan, bercebaten bila,
Baldin Laphurtarrac jalkiten badira.

Laphurtarrac jinciren, trebesac doblezca,
Abelitate orde baçuten noblesa,
3 Galdu duen gachoac consideratheça,
Eguin oroz ezdela Laphurdico phesta.

Corajosac dire, jaunac Laphurdin,
4. Ez dute estimatcen trebesac bardin,
Ethorru hobiagoric ez balute eguin,
Ardura juanen ciren sacolac arin.

Açançaco semia, nic ez dut mendratcen,
5. Bere pareric ez du pilota bothatcen,
halere Percain hori etcuen loxatcen

Ikusi: G.H. 1921 - 485. or / Eskuoldua 1908

Ploça guciaren çat bera aski baitcen.

Acançaco semia abila cirade,
6. Mainhuac harthu tuçu bainan debalde.
Akhice hurerat joanican ere,
Lehenagoco pilotas bethi prest guirade.

Mainhuac hud epelian dakba oïlokiz
Gorputçari plazerrac nola eman baçakic,
7 Pulinda izterrac ere jan beharco ditic,
Diruric eramaitecoz Bonapalerjotic.

Oranche duelo Bederatci urthe,
8. Baigorrin trupha onic eguin cinancuten,
Gure gazna sariac eramon cinaitzcuten
Errebanjac baitiagu hod conpun çaitezte.

La conclusion de la paix.

1.

Egungo egunian ezda ez possible
Egon dadin etchian khantu eman gabe,
Ysin zancunaz gueroztic, oi! desiratuia,
Erresuma orozequin baque eguitia.
Gozaturen baquia,
Biba, biba Francia!

2.

Beraz aita eta amac consola zaitezte:
Zuen haurren anaiyac ziren dira fite;
(Erramu hosto pherdez chapelac betheric
Conjilac seculacotz ongui goitituric.
Gozaturen baquia,
Biba, biba Francia!!

3.

Mundu hountan othe da nehor ere guizonic
Bonaparten aldian yar daitekenic:
Erromaco borthetara hurbildu cenecos,
Bere armadarequin hirian sartceco
Oihuz Aita Saindua:
Biba, biba Francia!!!

L'entrée des Français à Madrid.

1.

Armadetan phestac handi, etxayo dantzan ari
Franciaco nacionia ororen soinulari:
Bombac yoiten atabala, artileriac chirula;
Espagnolac hegen artian eguinen du Carmagnola.

2.

Laphurdi, Bachenabarre, Zuberoa heyequin,
Guerlara yuan behar guira, guciac elgarrequin;
Madrilcco plazaraino guciac lerro, lerro;
Khantatcen dugularic: bego Francesa libro.

3.

Francesac et Espagnolac eguin eta seculan
Elgarrequin compuntcia izanen du aski lan.
Ced guisaz phasa dirote hil eta ere Cernan:
Francesac ezdu nahico Espagnolen artean.

4.

Napoleon Bonaparte haindа guizon handia,
Nun harentzat ez guphida nihorc bere bicia:
Uropa oro contra du Norteraino gucia:
Elemento ororen contra bitorios Francia.

15/18

15

Ura eta Anoa.

1.

Çue laudatu Cinuen lehenic mahartia
Ayhen balias hura, nore eman çauteen bureura
Guraian laudatura.
Guiçona bistecian
Causiteen deu lenerian
hase danen Consolatuya (bis)

2.

Anoa nisaen beçala
Ni naute ohoratcen
Compainia gucitan
Choilki naute maithatcen
Francian, Espainian,
Bai eta ere Italian
Nie ora Charmatcen
Erreguerea gorthian
Bethi mahain buruyan
Noi naute ecartcen (bis)

3.

Nie Charmue ez dituc haineitz ohoratcen
Anoan deu guiçona nitaz ez duc orhoitcen
hire balenoriec eta erhokeriec ezpiritua dauye galtcen
Greaw, Contantcia guisa berian bethieko hiez duc
- timitatcen.

4.

Guiçona dagonian pentsakketa garrirei
Cerbait pene bihotça tristaturic
Edan beço nitaric basoa arras betheric, guphida gaberic,
haren pene doloriac, chagrin pasioniac Cassaturen
tiat nie

5.

Nie Calenoriac hainitz dituc handiac
Ehaiz bada Jeusian hainitz maithagarria
Guiçonaren desordria, hic ecartcen duc munduyan

11.

Betiriantzen anaya miseria deitcen tiz hi
adita diat erethe batez Semperen haicela bici
hango yendeari diayalaa eraiki sofriaraci
Behar ez diren eguinetan barurac eguinaraci.

12.

Miseria ez haiz chuchen hire Religiom hortan
Barurac eguin arazten hic behar ez deneetan
Confesentcio onic ez die oyhure ere hi baithan
Solamente ez haute ez ta sortcera hie etchetan

Mendraten ossagarria
hic eguin thatchen garbitcera eta heyen Casatera
N. naue obligatuya. (bis).

6.

Amodiua eta ura Çaudet ichibe
Çoin cuyen thermainuetan, deus eran gabetarie
Baccin bere heinrim barricaren gainean, nic
dancat çarriric
Mundu guciaren ahoan bethi lauderivan
hare nauca çarriric. (bis)

7.

Eguiazco lauderiac nic ditiat içaiten
Mundu guciaco fruituac baititut prescatcen.
Ontcire itsasoan, bethi Combaticen nic ditiat
ibilarazten
Eta bathayo sainduan meçaco sacrificioan,
ni bainauc aurkhitcen. ((bis)

8.

N. ere aurkitcen naue meça sainduan
Hi baino lehenago sacrificioan,
Chortaz ez duc baliere, abantailaric batere eramaiten
munduyan,
hic bihotça bustatcen, eta nic alegueratcen
guiçonen artean. (bis).

9.

Hic alegrantziaz fite dituc phasatcen
Pamilietan descansuric, hic ez duc emaiten
Guiçone estatuyan disputaren bidean, maiz duc
emanarazten
hortaric nahi gabiac, ardura heriotciac, hic
dituc emanarazten. (bis).

Entrée des troupes françaises en Espagne.

1.

Martchuaren lehenian yendeu Leen da
Soldaduen gotzia erduyan yina da
Bildu chargueizela guçiac Cortzera
Lauderiac harmekitan guerla eguitera.

2.

Laphurdi, Bachenabarre, Chuberoa heyekin
Guerlara yuan behar guira guciac elgarrekin
Madrileco plaçan guciac bere bero
Cantatcen çugalaric bego Francesa libro.

3.

Armadetan festaq handi
Etsaya dantcan hari
Francesaco nacioneu oroen Soinulari
Pheçac yotan atabala, artileriac Orrula
Espainol yaunac eguinen dute dantça eta cobriola.

Sur la misère.

1.

Mila Caçpi eheun eta hogoi eta bortzian
Escarfama bat dugu Uztaritzco hirian
Betirisantz arribatu Arranzco Cartierian
Emazte bat ustu baita Cherkhatu han berian.

2.

Escarfamac içaiten dira mundu huntan aldizco
Betiri horrec Arrantçan du, han bizi gogo baita
hango nescatchec ildi dute, ez nahiz, trumilca
heraitcerat Casatu dute arrachina atthaldico.

3.

Betiri hori heraitcen arribatu eta
Ikherke, soloria hango itsasoan Combata
Ore iren aztartera badoatci lasterca
Galtcian Soldurie ere ezpanera eguiketa.

Betirisantz Carsarrune bruit emaile dusarta
Itçain ega mertchanttsin eguin oroz disputa
Bayona bidera ahz erairic harteen hiz heyer yoca
Egurrac galkian saltcente khentceo hire atoua.

5.

Betiri hori ez dabila bidian baratcen
Lurib hererat ethorri da goitche soberache
Hiri behar baitugu aberatsac Cembeit etche,
Sabbatocobçat behar ta gose direnac ase

6.

Aberatsec nahi dituz te fuetir arroa beretçat
Arthua ere solsa Cayot goseric daudenentçat
Nombeith bertce jainca lekhu bilatze heyentçat
Obra omican eguin gabe Ceurrat althotcecotçat.

7.

Larrio eguin duen lekhian arno gati saltan
Betirisantcec omen deto edalic quibelarazten
Orco yenec ez direla arthoz onguí asetcen
Gorez zagon presuna nehoz arico datén.

8.

Semmaraarren ihari Betirisantz baddho
Lekumbicico zaucio eguiten dua Camboro
Cambo hortan ecan ez balute heyecer on huro
haren andarac citurie biali du Itassuaro.

9.

Betirisantz hau dutela Itassuarrec dirita
Asto cocola biltan Coan abiata
Bildots, guerra, gasna, behar Cutela Cargatu
hec Bayonan Solou eta Betirisantz Casatu.

10.

Hiri anaya omen diria Betiri horietan
hetarie omen dabila ardura bat Esceletan
Bigarrena Ainhoan eta bertcia Sauraïde hortan
hirurac hiru herritan arthua biltcen artecan.

18

Entrée de l'armée française à Madrid, en 1808.

1.

Mila çortci ehun eta çorta guenenian,
Soldadu sarthu guinen gu lincoaldian,
Eubitzatu behar guinela printcearen guardian
Eguin ere badugu behartu denian.

2.

Combatu guinenian Madrilgo hirian,
Beguitarte eguiten franco ezaten guinian,
Hasartuac guinela erraiten celoyan,
Hoyen alde içanen guinela behartcen ceranian.

3.

Mayatcea heltcen bezanian
Errebelta emandancate Madrilgo hirian;
Heriteaw cassatu nahi guintizteyan
Orhi trompaturic baikinde ordian

4.

Lanetan hogoi guinen casernatic partitu,
Bi placetara guintuzten guero partitu,
Hekin bieco sua guinuen abiatu
Ikhus ahala oro baikintuen garbitu.

5.

Chupa gorriekin guinenian athera plaçara,
Burla eguiten çautzigun hassi becchala,
Madrillen uste çuten ceenac guinela
Toleyatcealtzat mocanassekila.

6.

Mocanassac chaunrossia, ispurdiaz yo,
Ochee eguiten çaucuten, tira, tira, cerako,
Tirata ere baguinioltzaten dotzena bi tiro,
Ori ceenac guan ciren erran gabe adio.

7.

Madrilgo andrec eguin dute rabaia bat ona
Ellec eta pitchonac bota camiketara,
Hura bachera eguitentzat hori ezta malus bat
Zehenen bien pecciosar, orai saltcen dute bat.

8

Ikhussi çutenian gure borondatia
Ikhuntce banarekin yin çaiz higo bia,
Bertze capapetic harin ukhaldia,
Pena due halacoac beiric urtia.

9

Madrilgo andrec çuten combersacionea,
Desiatcen cie çuten guiçon içaitea,
Frantses porrochka horiec certaco debendera,
Doteenabaten ashi num bertzebatekila.

La même

1°

Mila çortz ehun eta çortzigarrenian,
Soldado sarthse guinen bi incentrian,
Cerbitçatuco guinela pointeraren guardian,
Eguin ere baguina tenora yin denian.

2°

Laphurdi, Bachenabarre, Suberoa heyekin,
Guelara yuan behar guina gucia elkharrekin,
Madrileco plaçanarino guciac lerro lerro,
Cantatcen duguluric oroc bego Frantses libro.

3.

Arribatu guinenian Madrilgo hirian,
Agur eguile franco içaiten guinian,
Capa gorriac guinela erraiten citeyan,
Heyen alde içanen guinela beharteen cisenian.

4.

Capa gorriac guinenian athera plaçara,
Trufa eguiten hasse cirtzun berheyala,
Frances pehurrusca hoyec cerendaco debendera,
Heyetarie dotcenabaten frango guina biga.

5.

Espagnol andre horien combersacionea,
Desiratcen cie çuten guiçon içaitea,
Bertziac capapetic, harin ukhaldia,
Halacoaren pena cen beiric urtia.

6.

Mocanessa harro eta guibeladea yo
Erraiten cie çanouten, tira, tira, caraho,
Tirate guinatçaten combait dotcena tiro,
Han ciren ac yuan ciren erran gabe adio.

7.

Cokhuac yarri ciren humiliaturic,
Chapelac escuan yartcen urrundanic,
Permisçayoneez pasatcea galdeguiten lehenic,
Cokhuec ez dute ikhussi halaco mementoric.

8.

Espagnol andre horiec etcherat ecin mentureta,
Capitaina gana permissione keta;
Capitainac badira fureguan bar eta,
Seguitcen cie cithion bessotic har eta.

9

Andre hoyec eguin dute ciabaci eder bat,
Elteeac eta putcheroac atheki carricolan
Hori ez da malhur bar bere bachoa eguiteutçan
Lehengo bien precioan orai erosiren dute bar.

10.

Francesac eta Espagnolac egon eta bician,
Elkharrekin ecin componduz badutela ashi lan,
Bertze mundoan cer bici modu heyen bien artian,
Frances yaunac ez egon malhur espagnolekun artian.

L. J. C.

1.º

Edisquidia aditudut çurea dela cantua,
baconaguì berdin ontsa athcratcen bertsua,
placerreguin lerocoçu curi beguira mundua.

2.º

Cantua curea dela erran derotcut nerone,
bainan bertsua nerelaco utci beharco cerone,
nahi dutena erranic ere bere burusguiçone,
Oyhanetan bitoria deremate lehoinee.

3.º

Oyhanetan aspaldi daguit lehoina dela erreguea,
Jaunen jaunac badirela badaguit hori ere,
bainan bertsuan cu carela ez diot sinhetsa batere,
Ez ministro ez erreguee behar baininte ni ere.

4.º

hasi behar dire beraz orai gure gaduac,
oraintsic behar luque bakhotchac gure buruac,
Aucitarat nahi bonac behar tu tituluac,
oraeuts çateu nontutuun ikhus ditcan munduac,

5.º

tituluac prest ditut nic bere phaca gucietan,
Alpatdian ocarriac bein bere lekhuetan,
ditcaguin beraz athera guicon hauyen beguietan,
ordüan aguerico da nor den aracoinetan

6.º

arracoinic ez dirotçu arracoin contra ican,
one escuetan dena ez ditegue curetan
eucen contra çabileala agueri da clar hortan

7°.

Cucen contra edo alde guacen behin aucitan,
Onac eta charrac berdin irabaci tut ascotan,
horren gatic oiloa dut mais yaten igandetan.

8°.

Bertcen gustuz yaten baducu elean mais oiloa,
ez dago guero bethi cantuz sasietaric chochoa,
goiz edo berant gal diro cangoa edo liphoa

1°.

nafartarren arraca hila ala lodatca ezdut elengatcen,
belzunce biscondia naiz capitani handia,
ez caicu mintçatcen hori cait gaiteitcen.

2°.

haurretic escolarat eta ardura surat gogotic yoaitencen,
anhitzetan colpatu eta bethi sendatu halabehar baitcen,
hilceco damu cen.

3°.

Çuhauren herritarrea bai eta lapthurtarrec goraguidiote,
hescualdunen lilia eta ohoragarria cu cira belcunce,
luçaz bici çaite.

4°.

Notenguaco hirian aditcen cutenian belzunce heldu da,
elcargana bil eta nonda ene bayoneta laster harmetara,
bainan oro icara

5°.

Notenguaco hiritic armadaren eroitic erreguec deitu du,
itxassuaz bertcaldeco undarren beiratceco belzunce du hautatu,
anglessa icitu.

6°.

Franciac orai ere dembora luce gabe etxayac batturque,
Ure odoleticaco aitcindari onguisco erreguec on luque,
belzuns ezcon cite.

Airia: Bidarractarra nuçu, baï nahi ere.

(1)

Althora canamu in virtute sine:
Pues cantamos algo, para nos liberta.
Jan duguna guerotzic chahalki hounetic,
Ardoua ere edan Iturançouncoti;
Chantons, mes chers amis,
Je suis content, mardi!
Trinquen dequet boun bé,
Eta deçaguun canta çoumbait cantu berri.

(2.)

Cer gaiça den guerthatu Paberaco biun,
Jaunac, erran nahi dut orai presentin.
Diharce eta Bignabe biac aide gaitsin
Ichaurrec ikhousi tut Belatteco heguin,
Hamar louis eskin
Jokhatsen mementin
Çougn lehen joun bidin
Diharce ihouguez eta Bignabe çamari handin

(3.)

Oren baten bidia çutenian eguin
Bignaben çamariac ukho cin bertan:
Diharce aitzinialat ordian luster eguin
Bago escalampouac nahiz handiche citin:
Harrabos eguiten cin
Paberco jrabatin
Su jaucerraten beitsin:
Bignabe gaiçouac hamar louisac galdu citin.

(4.)

Guero çutuçun lanac, Pabera guinonin,
Procuradore, juge, abocatu hoickin:
Bignabe çuçun tristerie arrazoua beitsin,
Diharce alaguero diru frangorekin,
Vrabaza cicun
Tribunal ablin
Arrazoua beitsin
Bignabe gaiçouac processo ere galdu cin.

(5.)

Pabero contorlurrac cei lana eguin cin,
Diharce horri bilhotic lothu citsaïonin;
Ubarren porruca ere lurrin cen mementin,
Bi beharri ondouetan Diharce ilhaguin.
Contorlurrac ordin
Aisa pensatu cin
Cer eguin behar cin,
Pafero contorlo eta campoun eçarri cin.

(6.)

Contorlur faintho horrec esun pensatsen,
Diharce horren phasta certan eguinic cen,
Khalamu hasiz ala hede larrukis cen,
Bouhame casta dela bai opiniatsen,
Daio hitsemaiten
Eta cin eguiten
Ez caiola berriz lothursen,
Ecic houra ez dela fido basso guiemen.

La quantité varie dans quelques vers.

1.

Biba Napoleon Louis Bonaparte
Ossabaren illoba odoletic Çare
Çure eguitatiaz segur content gare
Dudarican gabe
Cer içan çaitezquen emanducu iheste.

2.

Berrogoi eta çortzian sarthuric Franceian
Urrundua eçonic dembora luçian
Ikhusiric guinela gobernu escacian
Premio chersian
Eman cintugun hautuz presidenteian.

3

Guerostic eta hunat çure eguin bidiac
Bethe içan dituçu sarthoski gueiac
Populuari sinkki atchiquiz Teguiac
Erne beharriac
Yo casatu tutçu haren Salgarriac.

4

Satisfatu daucucu çure Confidenteia
Bay eta ere salbatu osoki Franceia
Preparatcen hari cen harentçat leçia
Sarceco gucia
Çutaratu ez balitz yaunaren Gracia.

5.

Esker handiac tuçu çuri bihurtceco
Eguin ducun obra hona ongui precatceco
Aita hon bat beçala çu çerbitçaceco
Eta maithatceco
Çure gobernari çuc continatceco.

6e

Apel eguin dioçu Çuc Populuari
Sumetituric haren borondateari
Eta eçagutuz hutsac legue handiari
Constitucioneari
Hobe bat eindaçuen ordain eman nahi.

7.

Oharteen ez guinela gu yeneralian
Atchiki duçu gauça segretu handian
Trabailatcen cinela bai conseKensian
Çureteat hobian
Guiçon yakinçunac ohartu gabian.

8.

Hirur Guiçon hautuez cinen confidatu
Nola nahi cinuen frantzia guidatu
Seguido hobe baten hari preparatu
Leguean fincatu.
Eta exai guciac betan desterratu.

9e.

Munduan hedatu da oner Çure fama
Guciec onhexeric eguin duçun lana
Seriosa ahal cen hartarako plana
Ordurez bichtan da
Çure izpirituaz errechu içan da.

10.

Corpi militun bocea aise pasaturic
Fagoratu çaitugu oro yuntaturic

Çuc guri eguin onac ongui eçaguturic
Eta estimaturic
Içan çaitekentzac errecompensaturic

11.

Napoleon hor duçu frantciaren primantea
Esen honian dela dugu Esperantza
Eçertateen hasi da Gaichtaquinen traça
Çuen akkabantea
Çu alchatuz queroz ihesi dohatça

12e.

Baldin guerthatcen bada Gaichtuen artian
Denxatcen ez çutela emanac nombrian
Sareçaite pietatez horien partian
Misericordian
Eçagutuz çoin diren inocenteian.

Fin.

Dispute entre l'eau & le vin.

23

1.

Noe legue çaharrec guiçon famatuya
Cue landatu cinuyen lehenic mahastia
Elihen barlios hura
Cere eman çançun burura
Lurrian landatcian
Guiçonac tristecian
Causitcen den tenorian
Heure dauca consolatua. (Bis)

2

Le vin

Arnoa naicen beçala ni naute ohoratcen,
Compainia gucietan ongui naute maithatcen,
Francian, Espaignian,
Bai eta ere Italian,
Nic oro charmatcen
Erregueren gorthian
Mahainaren erdian
Ni naute eçarteen. (Bis.)

3

L'eau

Hire sensarreriac ongui ditue handiac,
Ez ditue borla suncian hambat laudagarriac,
Guiçonac desodrian
Hic eçartentue mundian
Meçuhatcen ossa garria
Hic eman tatchen gorbitcera
Eta hayen cosatcera
Ni naue obligatuia. (Bis.)

4

Le vin.

Guicona dagorian phenraglieta Jarriric
Cerbait affera gaichtoe bihotea triştaturic,
Edan beça nitaric
Bosua ongui betheric
Gusphide gaberic
Haren phena, doloriac,
Chagrin, passioniac
Ahatcico ditiac nic. (Bis.)

5

L'eau

Hire charmac ez ditue hainitz ohoratzen
Arnoan den guiçona nitaz ez due orhitzen,
Hire hordiqueriec
Eta debochqueriec
Izpiritua zaucegaten,
Gracia, constancia,
Guisa berian bethutia
Nic ez dut imitatzen. (Bis)

6

Le vin

Ielosez hauela coitac iduritzen
Arraçoinic gabe behitzcait mintzatzen,
Horren bertze erraitéco
Halere hiez oraino
Hambat chatqueteen
Guiçonac, emazteguiec
Aphezac eta erreguiac
Oro ditiat charmatzen. (Bis)

7

L'eau

Arnoac emaitendu hainitz trifstecia
Guiçonen bihotzetan ardura nahiigabia
Imbidia, Jelosia
Eta herra handia
Ez baita çuhurcia
Ni ongui maithatzia
Enequila egoitia
Luçatuco due bicia.

8

Le vin

Arnoa eta ura gaudezen ichilic
Çoin gure terminoetan deus erran gaberic,
Bacus bere heinian,
Barricaren barnian
Nic daucat ecarriric,
Mundu guciaren ahoran
Bethi laudorioan
Hari naucaa emanic. (Bis)

9

L'eau

Eguiasco laudorioac nic ditiat içaiten
Munduco guciec fruituac ceren tidan (?) frescatzen,
Unciac ixassoan
Bethi Commercioan
Nic ditiat ibilarasten
Eta bathayo saindúan
Mezaco sacrificioan
Ni bainitz aurtzhitzen (Bis)

10

Le vin

Ni ere aurtzhitzen nuc meca sainduan
Hibaino lehenago sacrificioan
Ez duc ez hortan ere
Abantailaric batere
Eramaiten munduan
Nic bicia tristatzen,
Eta nic alegeratzen
Guiçonen artian. (Bis)

11

L'eau

Hire alegranciac fite ditue passatzen
Familietan descansuric hic ez dut emaiten
Guiçonac ostatuan
Desprendatzeco bidean
Ditue emanarasten
Hortaric hahi gabiac
Ardura heriotziac
Hic dithue guertharasten. (Bis)

12

L'eau

Ezduca bada emaiten erresjustaric
Ago bada holache consonditzuric
Guiçonac hi Utzirie
Eta ni maithaturic
Hobeki eguinen dic
Bethi baque onian
Ossa garri hobian
Dembora passaducodic. (Bis)

24/26

4 Couplets sur la mort

1re

Heria luhu hiltcia segur, gauça dudaric gabia
Bembert gauzen dembora dio, orai da orai ordua
Oi guiristino bittia

2e

Dembora yoan guerostic phartitu behar hunetaric
Nihorc ez dakien noiz edo nola bician gabeturic
Oi mundu tristi huntaric.

3e

Ceru ifernu erroguia çu cira Jaincoa handia
Gure hobenen juyatceco tribunalian yarria
Memento ikharagarria!

4e

Daunatu edo salbatu ez daquigu ceren dudatu,
Bethebera bere khondutac ahalic zuzen behar tu
Ez da ceren dissimulatu.

25

Chansons du prince Murat Jeant à Madrid.

1re

Mila çortci chun eta çortci guerrinian
Saldado sarthu guinen infantarian
Corbitçatu behar guinela Princearen guardian
Eguin ere baguinen beharta dirian.

2e

Arribatu guinenian Madrileco hirian
Biguitarte eguite frankoak içaiten guinian
Nafartarrac guinela iraiten ditugan
Heyen alde içanen guinela beharren cirenian

3

Mayatzeco hilean halere bian
Errebolta eman çauncute Madrilgo hirian
Hiruetan casatu nahi guintutsçayan
Eiren trompaturic baitute orduyan

4

Camisetak gorriac guinenian atherea plaçala
Iseula eguiten çituen hatsi behiala
Arabe ustez çuten eceneac guinela
Gure coleatoco becamtsighila

5

Hango andrea eguin dute orabuci eder bat
Eliac eta phildeharrac aurthikiz carricarat
Lur bachera eguiteintçat ez da malur bat
Lehenago bien placan saltan dute orai bat!

6

Muthicoac munditu?
Onqui urusac ... orai borbaicirute
Ethorri dituc yandarmiac çortci onqui hamatuyac
Maignotac ... bervriac Doblac, ...

7

Urtharuitaren hamabian erretretaren goitian
Hiritic citadelan athera guinen athetic
Bi sentinelen artetic yauci eguin çubitic gogotik
Galdeguin gabe congitic

8

Absatu cirenian, berria aditu çutenian
Lanac ciren orduyan, hatsi ciren çapartaleca
Guerari en ~~gt~~ otticoca, ben bilues tiraca
Sacreca, nihori ecin mendeca.

9

Commendanta çutenian aburtitu
Escualdunac espacatu çaitzun, seculaco cen harritu
Yaunac nic ez cioyat sinetsits, espacatu dela guiçonic
Oi munimila hautsiric bidaric, yauci eguinic seguru

26

1re

~~Noc bere çabarreca guiçon famatuya~~

1re

→ Midauoncaren gauçaurin edorra
Heniçortcia urthe du traduitua dela
Daguerra superiora en huren autorra
Mokburua chuchentcea ez du eguin sobera

2

Obra miragarriac Dira laudagarri
Ta noac inspiratuzic mund Daguerreri
Mintzo bereski escualdun maitheri
Ceruraco bidian gu nahiz eçarri —

3

Has gaiten berze oroc gure bathan sartzen
Eguia eternalen gogoat ikhasten
Hedura Duguelaric hitaz pensatzen . —

4

Bekhatu mortaluen icigarria
Horrec eman du Jesus. bicia
Gure gatic khurtcean itez da yosia
Ebhez eta sarrasquiz guciaz bethea —